

Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ

καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ὑθετώ.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

Ἐν ἔτει 1795 ὑπῆρχεν ἓν τινι οἰκίᾳ τῆς Μασσαλίας Νορμανδός τις θυρωρὸς, ῥάπτῃς τὸ ἐπάγγελμα, ὅστις ἐψάλλεν ὅλην τὴν ἡμέραν διορθῶν τὰς περισκελίδας τῶν πελατῶν του, ἡ δὲ σύζυγός του ἐπόλει ὀπτά γεώμηλα εἰς τοὺς γείτονας καταναλωτὰς, τοὺς θεωροῦντας τότε τὸν ἄριστον ὡς πολυτέλειαν μεγάλην.

Μεταξὺ τῶν πελατῶν τοῦ συζυγικοῦ ζεύγους διεκρίνετο οἰκογένεια Κορσικανὴ πρὸ ὀλίγου μεταναστεύσασα ἐν Γαλλίᾳ, ἥτις ἐπορίζετο ἐκ τοῦ νορμανδικοῦ τούτου μαγειρείου τὰ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὑπὸ τῆς μασσαλιωτικῆς κοινότητος χορηγουμένου ἀνεπικροῦς σιτηρεσίου.

Ματθίας ὁ θυρωρὸς καὶ ἡ ἀξιότιμος αὐτοῦ σύζυγος εἶχον ἀνοίξει πίστωσιν προθύμως εἰς τὴν καλὴν ταύτην οἰκογένειαν, πεποιθότες εἰς τὴν εὐκρινῆ φυσιογνωμίαν τῆς μητρὸς καὶ εἰς τοὺς λόγους τοῦ ὑστεροτόκου υἱοῦ, ὅστις ἦτον ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ καὶ παρείχε μεγάλας ἐλπίδας προαγωγῆς.

Ὅσάνκις ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς ἤρχετο εἰς Μασσαλίαν ἔλεγε πάντοτε εἰς τὸν γενναῖον προμηθευτὴν, γέννημα ὄντα τοῦ χωρίου Ὑθετώ.

— Μπάρμπα Ματθίᾳ, ἐάν ποτε ἰσχύσω ἐν Γαλλίᾳ, θὰ σὲ ἀναγορεύσω βασιλέα τοῦ Ὑθετώ.

— Καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίνετο γελῶν ὁ ῥάπτῃς, σὰς διορίζω ἀπὸ τοῦδε γενικῶν ἀρχηγῶν τῶν στρατευμάτων μου.

— Βύχαριστως, ἔλεγεν ὁ ἀξιωματικὸς, δέχομαι πρὸς τὸ παρὸν, ἐλπίζων ἀνώτερα.

— Μήπως ἐλπίζετε νὰ γίνετε γενικὸς ἀρχηγὸς τῶν στρατευμάτων τῆς Γαλλίας;

— Τίς οἶδς; τὴν ῥάβδον τοῦ στρατάρχου τὴν ἔχω εἰς τὴν τσέπην μου.

— Διάβολε! Εἴσθε πολὺ φιλόδοξος, στρατηγέ μου.

— Εἶμαι τῶ ὄντι ὀλίγον, τὸ ὁμολογῶ, ἡ δὲ Ὑμετέρα Μεγαλειότης;

— Ἀὐ, μὰ τὸν Θεόν, ἡ Μεγαλειότης μου εἶνε ὀλιγαρκής· θὰ ἀρκεσθῆ εἰς μίαν καλύθην ἐν τῷ χωρίῳ μου, εἰς ἓν καπηλεῖον καὶ εἰς ἓν μικρὸν ἐμποροραπτικὸν κατάστημα.

— Δηλαδὴ ἐπιθυμεῖτε ἐν ἀχύρινον ἀνάκτορον. . . Αὐτὰ εἶνε πράγματα εὐδαπόκτητα, καὶ ὑπόσχομαι ἀπὸ τοῦδε νὰ σὰς τὰ χορηγήσω.

— Σὰς εὐχομαι λοιπὸν καὶ ἐγὼ, στρατηγέ, νὰ ἀποκτήσετε ἐν μαρμαρίνον.

Γραῖα ἀθιγγάνα, παρειρισκομένη τυχαίως τὴν ὥραν ἐκεῖνην εἰς τὸ ἐργαστήριον, εἶπε, παραταρούσα προσεκτικῶς καὶ τοὺς δύο·

— Θὰ ἀποκτήσετε ἀνάκτορα καὶ οἱ δύο, Κύριοι, καὶ οἱ δύο θὰ γίνετε βασιλεῖς.

— Βασιλεῖς; . . . ἀνέκραξεν ὁ μπάρμπα Ματθίας· καὶ τίς ἐκ τῶν δύο θὰ γίνῃ ἰσχυρότερος;

— Σεῖς, ἀπεκρίθη ἡ γραῖα, δεικνύουσα τὸν ὑπολογαγόν.

— Εὐτυχέστερος δέ;

— Σεῖς, προσέθηκε, παρατηρήσασα τὸν Ματθίαν.

Ὁ θυρωρὸς ἀνεκράχασεν εὐθύμως, ὁ ὑπολογαγὸς ὅμως δὲν ἐγέλασεν, ἀλλ' ἐξήλθε σύννους.

Τὴν ἐπαύριον ὁ ἀξιωματικὸς ἀπῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον, ἡ δὲ οἰκογένειά του εἰς Παρισίους, καὶ ὁ μπάρμπα Ματθίας ἐξήκολούθησε τὸ ἔργον του, ἐπιδιορθῶν περισκελίδας καὶ ψήνων γεώμηλα. Εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐντελῶς λησμονήσει τὴν προφητείαν τῆς γραίης, ὅτε πρῶταν τινὰ ἔλαβε διὰ τοῦ ταχυδρομείου ὀγκῶδες χρηματοδέμα καὶ ἐπιστολὴν, περιλαμβάνουσαν τὰ ἐξῆς·

«Εἶμαι στρατηγός, δίκαιον λοιπὸν καὶ σεῖς νὰ γίνετε βασιλεὺς τοῦ Ὑθετώ· σὰς πέμπω τὰ ἀναγκαιούντα χρήματα διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσίν σας.

Ὁ στρατηγὸς ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΣ »

Ὁ Ματθίας ἐδέχθη τὰ χρήματα καὶ τὸν τίτλον, καὶ ἐγκαταλείψας τὸ φυλακεῖον τοῦ θυρωροῦ καὶ τὸ ἐργαστήριόν του, μετέβη μετὰ τῆς συζύγου του εἰς τὸ χωρίον του. Φθὰς δ' ἐκεῖ ἔμαθεν, ὅτι ἐπωλεῖτο κατρηπειωμένοις τις πύργος, ὀνομαζόμενος ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων παλάτιον τοῦ βασιλέως Ὑθετώ. Τὸν ἠγόρασε λοιπὸν ἀμέσως, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν πρώην βασιλικῶν ἀνακτόρων δύο ἢ τρεῖς τοῖχοι ἐσώζοντο, τοὺς ἐκρήμνισε καὶ ἐκ τοῦ ὑλικοῦ ἀποδόμησε μικρὸν οἰκίσκον, ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ὁποίου ἐπέγραψε μεγάλοις γράμμασι *Δημοκρατία τοῦ Ὑθετώ*. Οἱ βασιλεῖς ἦσαν εἰσέτι ἐξωστρακισμένοι.

Ταυτοχρόνως σχεδὸν ὁ πρώην ὑπολογαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἀρχιστράτηγος ἤδη γενόμενος, ἐκρήμνισε καὶ τὸν ἔσχατον λίθον τοῦ δημοκρατικοῦ οἰκοδομήματος, καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Δημοκρατίας ἀπὸ τῶν παραθύρων ῥίψας, ἐγκαθιδρύθη ἐν Λουξεμβούργ ὡς προσωρινὸς κυβερνήτης, ἐλπίζων νὰ ἐνθρονισθῆ μετ' οὐ πολὺ μονίμως ἐν τῷ Κερμαικῷ.

— Εἶπεν ἄρα γε ἀλήθειαν ἡ μάγισσα, ἀνέκραξεν ὁ μπάρμπα Ματθίας· ὁ ἀξιωματικὸς μας ἐξέβαλεν ἤδη ἀπὸ τὴν τσέπην του τὴν στραταρχικὴν ῥάβδον· τίς οἶδεν ἂν δὲν εὖρη ἐντὸς αὐτῆς καὶ κανὲν στέμμα!

Ἐῦρε τῶ ὄντι, ὡς εἶνε γνωστὸν, τὸ στέμμα, καὶ μάλιστα δύο ἀνθ' ἑνός, καὶ βραδύτερον πλειότερα.

Καθ' ἣν δὲ ἡμέραν ὁ πρώην ὑπολογαγὸς ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸ διπλοῦν στέμμα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας, ὁ μπάρμπα Ματθίας ἐφόρεσε σκοῦφον βαμβακερὸν, ἐστολισμένον δι' ἐρυθρὰς ταινίας, καὶ καταλύσας τὴν μικρὰν του δημοκρατίαν, ἐπέγραψεν ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ «βασιλέως τοῦ Ὑθετώ», οἱ δὲ πελάται τοῦ οἰνοπωλείου του ἐπεκύρωσαν εὐθύμως τὸν τίτλον

τουτον, τὸ ποτήριον ἀνά χειρας κρατοῦντες, ἐνῶ ταυτοχρόνως ὁ Πάπας ἐκὼν ἄκων ἔχριε τὸν ἡγεμόνα τῆς νέας αὐτοκρατορίας.

— Αἱ προφητεῖαι τῆς μαγίσσης ἐπικλήθευσαν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῦ Ὑβετώ ἀρχόμεθα τῷ ὄντι καὶ οἱ δύο τῆς δυναστείας μας, καὶ εἴμεθα τώρα ἐξάδελφοι σχεδόν.

Καὶ ὁ μὲν νεώτερος Καῖσαρ ἐπεσώρευεν ἐπαρχίας καὶ βασιλεία καὶ ἐδώρει αὐτὰ εἰς τοὺς συγγενεῖς του, ὁ δὲ μετριοφρων ἡγεμὼν τοῦ Ὑβετώ, εἰς ὀλίγα ἀρκούμενος, προσέθηκεν εἰς τὸν οἰκίσκον του ἓν καπνοπωλεῖον καὶ μικρὸν ξενοδοχεῖον, διευθυνόμενον ὑπὸ τῆς μαγειρίσσης αὐτοῦ Ζαμπέτας.

— Ὁ ἐξάδελφός μου μὲ προσεπέρασεν αὐτὸς περιῆλθεν δλόκληρον τὴν Εὐρώπην, ἐνῶ ἐγὼ δὲν ἀπεμακρόνηθη οὔτε βῆμα ἀπὸ τοῦ χωρίου μου· τίς οἶδεν ἐν τούτοις ἂν δὲν καταντήσω μεν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον;

Ὅταν ὁ ἀλαζὼν αὐτοκράτωρ ἐχωρίσθη τὴν πεφιλημένην σύζυγον τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτου καὶ ἐνυμφεῖθη τὴν θυγατέρα τοῦ διαδόχου τῶν Καισάρων, ὁ μπάριμπα Ματθίας, χηρεύσας πρό τινας, ἔλαβε καὶ αὐτὸς σύζυγον τὴν μαγειρίσσαν του Ζαμπέταν.

— Ὡ! ἔλεγεν, ὁ ἐξάδελφός μου ἐτρελάθη, δὲν καταδέχεται τὸ γένος του· τοῦτο εἶνε, μοῦ φαίνεται, κακὸς οἰωνός. Ἐγὼ μένω ὡς πρὶν Ματθίας, ἡ δὲ Ζαμπέτα μου ἀξίζει πλέον ἀρχιδουκίσσης.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς δόξης καὶ τῶν θριάμβων τοῦ μεγάλου μονάρχου εἰς ὑπαλληλίσκος ἐτόλμησε νὰ ψάλλῃ τὰς ἀγροτικάς καὶ φιλησούχους ἀρετάς τοῦ καλοῦ βασιλέως τοῦ Ὑβετώ, ἐρεθίσας οὕτω τὴν φιλοπόλεμον καὶ σφετεριστικὴν διάθεσιν τοῦ φοβεροῦ αὐτοκράτορος. Τὸ ἄσμα κατέστη μετ' οὐ πολὺ δημοτικὸν, καὶ κατετάρξαζε τὸσον τὸν ὕπνον τοῦ ἰσχυροῦ μονάρχου, ὥστε ἠθέλησε νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως· καὶ ἂν μὲν ἦτον πρίγκηψ, θὰ τῷ ἐκήρυττεν ἀφεύκτως τὸν πόλεμον, θὰ τὸν ἐξεθρόνιζεν ἴσως· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο ἀπλοῦς ὑπάλληλος, δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν παύσῃ. Λέγουσι μάλιστα, ὅτι, ἐνῶ οὕτως ἐσκέπτετο, αὐλικός τις, ἀνὴρ εὐφυῆς, ὁ Γαλεϊράνδ ἴσως, ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ μειδιδῶν·

— Μεγαλειότατε, τὸ μόνον δικαίωμα, τὸ δόποῖον ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἤφησεν εἰς τὸν κυρίαρχον λαὸν τῆς Γαλλίας, εἶνε τὸ δικαίωμα τοῦ ἄδειν· ὁ Μαζαρίνος τὸ ἐσεβάσθη καθὼς καὶ ὁ σεπτὸς αὐτοῦ μαθητῆς, ὑμεῖς λοιπὸν θὰ φανῆτε ἦττον ἐκείνων ἀνεκτικὸς πρὸς τὸν λαόν σας; Αὐτὸς πληρώνει καλὰ, ἀφήσάτε τον λοιπὸν νὰ ψάλλῃ, διότι ὅσῳ περισσότερον ὁ λαὸς ψάλλει τόσῳ ὀλιγώτεροι συνωμοσίαι τεταίνονται.

Ὁ σύμβουλος τοῦ στέμματος δὲν ἐτόλμησε νὰ προσθήσῃ ὅτι τὰ ἄσματα πολλὰκις ἐμπεριέ-

χουτι νουθεσίαν· ὁ αὐτοκράτωρ ὅμως λέγουσιν ὅτι κἄπως ἐνόησε τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄσματος ἐκεῖνου, καὶ τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ περιορίσῃ τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὰς κατακτήσεις του. Ἀπεφάσισε πρὸς στιγμὴν νὰ ἀφήσῃ ἤρεμον τὴν Εὐρώπην. Ἐν ἄσμα παρ' ὀλίγον νὰ εἰρηνοποιήσῃ τὸν κόσμον. . . . Ἀλλ' ὁ δόλιθος τῆς φιλοδοξίας δαίμων ὑπερίσχυσε καὶ τὴν ἐπαύριον ἐλησημονήθησαν αἱ φιλάνθρωποι σκέψεις τῆς προτεραίας.

Μετὰ τὴν ἦταν τοῦ Βαρτερλώ ὁ μπάριμπα Ματθίας ἔγραψε λέγουσι πρὸς τὸν ἐξάδελφόν του τὸν αὐτοκράτορα, καὶ προσέφερεν αὐτῷ τὰ κράτη του, ἀλλ' ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἐλήφθη. Ὁ ἐκπτώτος μονάρχης κατέφυγε ζητῶν ἄσυλον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἥτις τὸν ἔρριψεν ὡς αἰχμάλωτον ἐπὶ ἑνὸς βράχου.

— Αἱ, ἔλεγεν ὁ μπάριμπα Ματθίας ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ καπηλείου του καθήμενος, καλὰ ἔλεγεν ἡ μάγισσα, εἴμαι εὐτυχέστερος τοῦ ἐξάδελφου μου, διότι ἐκεῖνος μὲν εὐρίσκεται φυλακισμένος ἐπὶ μιᾶς ξηρονήσου, ἐγὼ δὲ βασιλεύω ἐλευθέρως εἰς τὸ χωρίον μου.

Βεβαιοῦσιν ὅτι ἐνίοτε ὁ αἰχμάλωτος τῆς Ἀγίας Ἐλένης ἐνεθυμεῖτο στενάζων τὸ ἄσμα τοῦ βασιλέως τοῦ Ὑβετώ καὶ τὸ ἐπιμύθιον τοῦ Βερανζέ.

Φεῦ! ἐξ ὅλων τῶν μοναρχῶν, τοὺς ὁποίους ἀνέδειξεν ὁ μέγας αὐτοκράτωρ, μόνος ὁ μπάριμπα Ματθίας διετηρήθη εἰς τὸν θρόνον του, καὶ τοῦτο διότι οὐδεὶς ἐσκέφη νὰ διαφιλονεικήσῃ τὸν τίτλον του τοῦτον· εὐτυχεῖς οἱ βασιλεῖς ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορία δὲν ἀναγράφει.

Ἐν τούτοις εἶνε ἀληθές ὅτι εἰς μὲν τὸν ἰσχυρὸν αὐτοκράτορα ἐπτήθησαν ὀγδοήκοντα τρία μαυσωλεῖα, ἀπλοῦς δὲ ζύλινος σταυρὸς ἐτέθη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ βασιλέως τοῦ Ὑβετώ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Οὔτε ἡ δημοσιογραφία, οὔτε ἡ παιδεία ἐν Ἑλλάδι εἶνε ὅ,τι ὄφειλον νὰ ἦνε. Ἡ νεολαία λαμβάνει ὑπερμέτρους ἐντυπώσεις περὶ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὡς καὶ περὶ τῶν ἐξογκωμένων προτερημάτων τῶν συγχρόνων. Δέον νὰ δοθῇ μεγαλητέρα προσοχὴ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς γεωγραφίας, πᾶς δὲ νέος εἰς σπουδαίαν νὰ ἐπιδοθῇ μελέτην τῆς καταστάσεως καὶ προόδου τῶν ξένων ἐθνῶν. Ἡ ἔλλειψις τῶν γνώσεων τούτων παρατηρεῖται ἐν τῷ περὶ ἰσχυρισμένῳ κύκλῳ τινῶν τῶν πολιτικῶν αὐτῆς ἀνδρῶν. (Κάρολος Τάκερμαν).

Αἱ Ἰνδικαὶ κτήσεις τῆς Ἀγγλίας περιλαμβάνουσι πληθυσμὸν 240 περίπου ἑκατομμυρίων.